Mondelinge vragen Hoe zorgen we dat elk kind op school zichzelf kan zijn?

05-02-2026

In Nederland regelt artikel 23 van de grondwet de vrijheid van onderwijs, wat inhoudt dat iedereen vrij is een school te stichten, naar zowel openbare als religieuze grondslag. Dit najaar kwam o.a. uit onderzoek van Nieuwsuur opnieuw naar voren dat artikel 23 kan botsen met de plicht die scholen ook hebben om democratische waarden over te brengen, zoals de gelijkheid van man en vrouw. Iets dat met name op reformatorische en islamitische scholen speelde, op basis van dit onderzoek [1]
Er wordt regelmatig gesproken over de herziening van artikel 23 maar vrijdag werd duidelijk uit het coalitieakkoord dat er geen intentie is om artikel 23 te herzien. [2] Wel wordt dit gesteld: *"De vrijheid van onderwijs mag niet misbruikt worden om de kernwaarden van onze democratische rechtsstaat te ondermijnen. Persoonlijke vrijheid en de gelijkwaardigheid van alle mensen komen tot uitdrukking in de burgerschapsopdracht van het onderwijs."*

In Utrecht is bij een aantal scholen in schoolgidsen te lezen dat er o.a. strenge kledingvoorschriften zijn (voor meisjes) en gedragsvoorschriften, die ertoe leiden dat de fracties zorgen hebben of ieder kind de vrijheid heeft om zichzelf te zijn (persoonlijke vrijheid) en man en vrouw gelijk zijn (gelijkwaardigheid).

De fracties hebben hierover de volgende vragen:

Vragen:

1. Welke mogelijkheden zijn er om in Utrecht te zorgen dat elk kind ook op school vrij is om zichzelf te zijn en persoonlijke vrijheid en gelijkwaardigheid worden uitgedragen en nageleefd? En wat zijn daarbij de rollen van gemeente, de U.O.A. en inspectie?
2. Biedt de passage in het coalitieakkoord dat stelt dat artikel 23 niet misbruikt mag worden om de kernwaarden van de democratische rechtstaat te ondermijnen meer mogelijkheden dan voorheen om scholen die dit niet uitdragen en/of praktiseren te sanctioneren?
3. Hoe worden schoolgidsen en praktijk getoetst op naleving van democratische kernwaarden en artikel 1 van de grondwet?
4. Wanneer iemand ervaart dat democratische kernwaarden of artikel op school niet (altijd) worden nageleefd, en diegene wil hier melding van maken, waar kan diegene dit dan het beste melden en hoe wordt hier opvolging aan gegeven?

Indieners:

- Hester Assen, PvdA
- Venita Dada-Anthonij, D66
- Rayna Augustus, Student en Starter

[1] Hoe religie en democratische waarden mogen botsen op Nederlandse scholen
[2] Aan de slag - Coalitieakkoord 2026-2030